

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Večni boj za zemljo

Dogodki, ki se vrše zadnje dni v Mandžuriji, kjer se kitajske čete med malimi praskami umikajo pred japonsko invazijo, so le etapa zgodovinskega in političnega procesa, ki ga je sprožil spor med Kitajsko in Rusijo sredi preteklega stoletja.

Do takrat je namreč Kitajska bila še v posesti ogromnega srednjega in spodnjega potočja reke Amur do njenega izliva pri Nikolajevsku ob takozvanem Tatarskem zalivu. Rusija, ki je že od 17. stoletja hrepelna po teh ogromnih in bogatih pokrajinah, jih je kitajskemu cesarstvu, ki je čedalje bolj propadalo, iztrgala l. 1858, ko je v aigunskem dogovoru dobila vso današnje pomursko pokrajino do reke Usuri. L. 1860 je Kitajska s pekinškim dogovorom odstopila Rusiji še takozvano Primorsko oblast od Nikolajevske na severu do Vladivostoka na jugu. Rusija, ki je pozneje gradila znamenito sibirsko železnico, ki od Bajkalskega jezera naprej teče ob reki Amur in se potem pri Habarovsku obrne na jug, tekoč ob reki Usuri tja do Vladivostoka v Usurijskem zalivu, je odslej čisto naravno obračala svoje poglede na Mandžurijo, ki se razprostira od Amura na severu do Liaotungskega zaliva v Rumenem morju. Zakaj zveza Rusije z Vladivostokom, ki mora napraviti, tekoč vzporedno z Amurjem, ogromen ovinek, je več kot za eno tretjino skrajšana, če prereže Mandžurijo.

Ta priložnost je prišla, ko je prišlo do vojne med Kitajsko in Japonsko l. 1894—1895. Takrat so Japonci osvojili polotok Liaotung ob istoimenskem zalivu Rumenega morja, ki tvori najjužnejšo končino Mandžurije. Takrat so se potegnile za Kitajsko Francija, Nemčija in Rusija, ki so si puštile vsaka po svoje to uslugo plačati. Japonska je morala Liaotung vrniti Kitajski, Rusija pa si je od Kitajske v zahvalo pustila l. 1898 odstopiti v »najem« Liaotunski polotok s pristaniščima Dajren (Daljnji) in Port Arthur. To je bil slovit dogovor v Simonosakiju. Rusija je zgradila zdaj znameniti odcepek transsibirske železnice iz Zabajkalja preko postaje Mandžuli, od koder potem teče preko Harbina čez postajo Pogranična do Vladivostoka skoro docela skozi mandžursko ozemlje. To je takozvana »vzhodnokitajska« železnica. Iz Harbina pa so Rusi zgradili progo na jugozahod čez južno Mandžurijo preko Mukdena, Liaojanga in Dajrena do Port Arthurja. To je južnomandžurska železnica. Na ta način sta tako severna Mandžurija s Harbinom kakor južna Mandžurija postali interesni sferi Rusije.

Ta ogromni narastek ruske premoči na Daljnem vzhodu je zbudil Japonsko, ki se je začela z vsemi silami politično in vojaško organizirati, da stre rusko hegemonijo v Mandžuriji, katere je ogrožala tudi veliki Korejski polotok, ki je sicer bil formalno neodvisen pod svojimi lastnimi cesarji, je pa celo 19. stoletje tvoril jabolko razdora med Kitajsko, Rusijo in Japonsko. L. 1905 je prišlo do vojne med Rusijo in Japonsko, v kateri je bila carska Rusija strahovito poražena. Grof Witte je moral skleniti z Japonci mir na sledeči podlagi: Severna Mandžurija z vzhodnokitajsko železnico ostane interesna sfera Rusije, južna Mandžurija, skozi katero teče južnomandžurska železnica, pa postane japonska interesna sfera. Važni pristanišči Dajren in Port Arthur, poprej ruska, sta odslej japonska, formalno kot ozemlje, dano tujcem »v najem« od Kitajske.

Ti dogovori so preživel tudi svetovno vojno in rusko revolucijo. L. 1924 in 1925 sta si Rusija in Japonska svoji interesni sferi v Mandžuriji ponovno priznali. Stvari so pa zadobile čisto drugo lice, ko se je na Kitajskem ustanovila nacionalna vlada, ki si je postavila za cilj, da razveljavi vse politične in gospodarske dogovore s tujimi silami. L. 1929 so Kitajci v Harbinu napadli ruski konzulat, kar je privedlo do vojne z Rusijo, v kateri je Kitaj bil poražen in je moral ruske predpravice v severni Mandžuriji priznati. Japonska je ostala nevtralna. V rusko-japonski vojni si je bila Japonska l. 1915 izgovorila od Kitaja tudi to, da kitajska vlada do l. 2002 ne bo zgradila v južni Mandžuriji nobenih železnic, ki bi mogle konkurirati južnomandžurski železnici, oziroma pristanišču Port Arthur. Japonci pa bodo vzdrževali male vojaške posadke na postajah od Harbina do Port Arthurja in v svrhu zaštite železnice.

Ko je nad Mandžurijo zasledal znani Canotini, ki je v sporazumu z osrednjim nankinško vlado izvajal v Mandžuriji kitajsko nacionalistično politiko po geslu: Kitaj Kitajcem, so začeli Kitajci graditi železnico iz Pekinga v Hou-lou-tao, kar pomeni veliko konkurenco Dajrenu, oziroma Port Arthurju. Kajti to pristanišče sprejema več kot polovico vsega trgovinskega prometa Mandžurije, na pa znaša eno tretjino celokupnega kitajskega prometa. Obenem se je začela ogromna emigracija Kitajcev iz osrednjih provinc, kjer vladata glad in lakota, v Mandžurijo, kjer danes šteje kitajsko prebivalstvo že okoli 30 milijonov duš. Pomisliti je treba, da je Mandžurija bila združena po mandžurski dinastiji, ki je zasedla kitajski prestol, s Kitajsko že od l. 1644. Domačega, takozvanega Mandžur-prebivalstva in mongolskih Tunguzov je danes v Mandžuriji komaj kakih 800.000. Pač pa so začeli Japonci v zadnjih letih naseljevati v južni Mandžuriji Korejce, katerih je danes že več kot en milijon. Mandžurija je ogromna dežela, ki šteje 1.097.300 kvadratnih kilometrov in je izredno bogata tako na žito kakor na lesu in vse vrste rudah. To bogastvo je pač vzrok, da tvori Mandžurija že dve stoletji jabolko razdora med Kitajsko, Rusijo in Japonsko, ki vse tri skušajo prevleči svojega prebivalstva naseliti na tej bogati zemlji.

Japonci so sedanje stiske kitajske države iz-

Japonci na umiku?

Japonska odpoklicuje svoje čete iz južne Mandžurije in bo pustila samo večje posadke — Vprašanje zasedbe Harbina — Japonska odklanja posredovanje Društva narodov — Rusija proti japonski ofenzivi

Ves svet proti Japonski

London, 24. sept. Z Daljnega Vzhoda prihajajo vesti, ki si popolnoma nasprotujejo. Japonsko zunanje ministrstvo sporoča, da se je začela izpraznitev japonskega ozemlja v Mandžuriji. Velike japonske posadke bodo ostale samo v Mukdenu in Čančunu, dočim bo v Kirinu ostalo samo 200 vojakov. Evakuacija japonskih čet se vrši metodno in brez kakih incidentov. Japonska vlada je tudi opustila namero, da zasede Harbin.

Med tem ko so se londonski politični krogi tega zelo razveselili, pa so prišle čisto drugačne vesti iz Mukdena, ki pravijo, da so japonske čete zasedle tudi Tunhus, ne da bi naletele na kakšen odpor in tako dokončale zasedbo vseh glavnih krajev ob južnomandžurski železnici. Na severu so japonske čete prodrle čisto do Harbina, tako da je Rusija bila prisiljena, da mobilizira svoje čete v okraju Mandžuli. Nekatere vesti pravijo celo, da so Japonci Harbin že zasedli.

Kar se tiče diplomatskega stališča, bi se Kitajska rada izognila direktni poravnavi svojega spora z Japonsko in prepustila rešitev Društvu narodov. Zato nankinška vlada slejkoprej odklanja predlog Japonske, da naj bi se imenovala mešana komisija treh Japoncev in treh Kitajcev, ki naj bi preiskovala vzroke sedanjega spora in našla rešitev. Nankinška vlada je mnenja, da je Japonska šla že predaleč, dočim je japonski kabinet poslal Nankingu že tretjo noto, da naj stopi v direktna pogajanja z japonsko vlado.

Zaradi tega je japonska vlada odklonila aneketo, ki jo je predlagalo Društvo narodov. Svet Društva narodov pa vztraja na tem da odpošlje v kritično ozemlje civilne opazovalce. Japonski delegat v Zenevi se je v zadnjem momentu udal v toliko, da je izjavil, da bo zaprosil svojo vlado, da sme Društvo narodov poslati v Mukden preiskovalno komisijo, sestavljeno iz civilnih oseb.

Kar se tiče Rusije, ki bo imela v tem sporu odločilno besedo, se poroča iz Moskve, da je komisar za zunanje zadeve Litvinov v pogovoru z japonskim poslanikom Hiroto v Moskvi izjavil, da Rusija nikakor ne bi mogla trpeti napredovanja Japoncev vzdolž južnokitajske železnice, ki je interesna sfera Rusije. Rusija se sploh čudi postopanju Japonske v Mandžuriji in bo ojačila svoje obmejne vojaške postojanke na Daljnem Vzhodu.

Vlada je sklenila evakuacijo, vojaški krogi so proti

Tokio, 24. sept. tg. Na podlagi sklepa ministrskega sveta je vlada izdala povelje, da se ukine pohod na Harbin in da se izprazni tudi že zasedeni Kirin. Čete se imajo zopet umakniti na južnomandžursko železniško cono. Japonski kabinet želi poravnati konflikt z direktnimi pogajanjmi s Kitajsko, in sicer potom komisije, v kateri bi bili trije Japonci in trije Kitajci. Počakati je še, ali bo japonska vojska sledila temu povelju vlade, kajti znano je, da vlada v kabinetu popolno nasprotje med stališčem zunanjega ministra, barona Sidekara, ki je proti vsaki avanturi, in vojnim ministrom ter ne-

katerimi njegovimi kolegi, ki zahtevajo okupacijo Mandžurije.

London, 25. sept. tg. Kakor poročajo japonske vesti, je namestnik zunanjega urada v Moskvi Karahan informiral japonskega poslanika, da Rusija ne deli gledati mandžurskega konflikta. Japonski listi trdijo, da je Rusija storila ta korak na prošnjo Kitajske, kar pa ni posebno verjetno radi hladnih odnosov med Nankingom in Moskvjo. Da bi bil Karahan odpotoval na rusko-mandžursko mejo, ni posebno verjetno, ker se je že zadnjič demantiral vest, da bi bil tja odpotoval vojni komisar Vorosilov.

Odločen nastop Amerike in DN proti invaziji Mandžurije

Zeneva, 24. septembra. tg. Ameriški državni tajnik Stimson je sporočil Zvezi narodov, da bo poslal Japonski in Kitajski noti in odločno nastopil za končanje sovražnosti, da se izključi vsaka nevarnost in vpostavi mir. V plenumu Zveze narodov je danes predsednik Sveta Lerroux podal izjavo, da se bo konflikt preiskal in da se bodo vršila posvetovanja s kitajskimi in japonskimi delegati v Svetu Zveze narodov, kar daje upanje za mirno rešitev. Svet Zveze narodov se z vsemi močmi zanima za spor v interesu miru. Predsednik ple-

numa Zveze narodov Tituleacu je nato odgovoril, da je ta stvar v sedanjem stanju preiskave stvar Sveta Zveze narodov in da Zveza narodov računa na podporo javnega mnenja vseh držav. Plenum Zveze narodov se ne bo razšel, ne da bi manifestiral interes, ki ga imajo vsi člani Zveze narodov za ugoden uspeh tega vprašanja, ki je tako važno za vso institucijo Zveze narodov. Plenum pričakuje torej, da bo Svet Zveze narodov še pred koncem letošnjega zasedanja poročati o položaju, da bo plenumu potem mogoče zavzeti stališče.

Odmevi padca funta

Lira se ne zniža

Rim, 24. sept. Agencija Stefani poroča sledeče: »Italijanska vlada in guverner Banca d'Italia sta sporočila te dni vsem svojim predstavnikom v inozemstvu, da niti vlada niti banka ne nameravata spreminiti stabilizacijske kvote lire, ki je določena s postavbo od 21. decembra 1927 in kateri se je prilagodilo v zadnjih štirih letih vse gospodarsko življenje naroda. Zato ostane menjavnost banke z zlatom ali enakovrednimi devizami popolnoma nespremenjena.«

Komentarji italijanskega časopisja k tej noti pravijo, da je nedotakljivost lire na kvoti 90 ogelni kamen italijanskega gospodarstva in italijanske politike. To kvoto bo fašistična vlada vzdrževala na višini z vsemi sredstvi. Znižanje te kvote absolutno ni zahtevano po nobenih dogodkih.

Buren dan v Londonu

London, 24. sept. tg. Na londonski borzi je prišlo do paničnega razvoja. Spremembe kurzov so prehitvale druga druga. Odkar je bil napovedan Hooverjev moratorij, ni bilo na londonski borzi nobenega tako velikega prometa. Največji kurzi dobitki so se beležili na trgu angleških industrijskih vrednosti. Trg angleških državnih papirjev je kazal danes splošno razmeroma čvrsto tendenco. Na deviznem trgu se je kurz še nadalje razvijal navzdol. London je notiral nasproti New Yorku 3.895, nasproti Parizu 93,5, Bruslju 27,5, Amsterdamu 9,75, Curihu 19,5 in Berlinu 17.

Bertin se je zbojžal

Berlin, 24. sept. tg. Ker bo odbor berlinske burze po večerajšnji seji vseh nemških burz splepal nadalje šele v soboto ali v ponedeljek, je verjetno, da se borzni promet nikakor ne bo otvoril pred torkom prihodnjega tedna. Večerajšnji in današnji borzni promet se je vršil samo od pisarne do pisarne in so stali kurzi bistveno višje kakor prejšnji petek. V posameznih primerih so se kurzi zboljšali do 10 %.

Zagreb, 24. sept. ž. Na deviznem trgu je nastopila popolnoma slaba tendenca ter so popustile vse devize, razen Milana, ki se je nekoliko učvrstila. Večina ostalih deviz pa je doživela precejšen padec. Temu je vzrok slaba tendenca na curškem deviznem trgu. Deviza London se danes ne notira službeno, v privatnem prometu pa z 238 do 245. Berlin je istotako v privatnem prometu večerj popustil na 13 do 13,50. Budimpešta sploh ne notira. Privatnih vlog je bilo malo.

Pariz, 24. sept. AA. Opoldne je notirala španska pezeta 227.

rabili v to, da so pod pretvezo zaštite svojih državljanov poskusili okupacijo južne Mandžurije. Ali jim bo to uspelo, bodo pokazali že bližnji dnovi.

London, 24. sept. AA. Vlada južno-afriške unije je sklenila obdržati zlato podlago južnoafriškega funta. Zato je padel angleški funt napram tej enoti za 10 do 15 odstotkov.

Bukarešt, 24. sept. Tukajšnja devizna borza je bila danes zelo čvrsta. Vsi tečajni efektov so se znatno dvignili. Rumunska narodna banka, ki je zadnje dni padala, se je znatno popravila, in beleži višje tečaje, kakor jih je beležila v trenutku, ko je nastopila kriza angleškega funta.

Stockholm, 24. sept. AA. Tukajšnja borza bo zaprta do konca tedna.

Frank naslednik funta
Italija je radi padca funta tudi politično prizadeta

Pariz, 24. sept. Francoski finančniki naglo delajo na to, da omogočijo francoskemu franku, da prevzame vlogo, ki jo je igral funt sterling v narodnem gospodarstvu, predvsem v Evropi. Po poročilih iz New Yorka je večerj Zvezna rezervna banka izplačala 110 milijonov dolarjev zlata, ki čaka na prevoz v Evropo. To zlato je v prvi vrsti namenjeno Franciji in deloma Holandski. Francija hoče očitno svoje zaloge zlata dopolniti, da bo lažje dominirala evropske finance. V zadnjem času je velik del mednarodne trgovine v Evropi, ki se je vršila na podlagi funta sterlinga, povsem zastal, ker se nikdo neče vezati v angleški valuti, dokler se ne izvede nova stabilizacija funta sterlinga. Značilno je na primer, da je Družba Švedskega prekopa sedaj pričela računati prevozne tarife v francoskih frankih in ne več v angleški valuti, ki je bila do sedaj v rabi. Kakor so na eni strani Francozi ponosni na sloves svoje valute, ki se je s povabilom predsednika Hooverja ministrskemu predsedniku Lavalu, naj pride na obisk v Washington, še bolj utrdila, tako jih na drugi strani skrbi usoda funta. Francozi bi v primeru, da bi se funt stabiliziral za 15% nižje, zgubili okoli 6 milijard frankov. Padec funta ogroža tudi francosko trgovinsko bilanco. Vsled inflacije na Angliji se cene angleškega blaga v inozemski valuti znižale in angleški industriji je dana možnost, da dvigne svoj izvoz, med tem ko inflacija funta onemogoča Angležem, ki so dobri odjemalci francoskega blaga, nakup francoskih izdelkov. Oškodovan je tudi tujski promet. Tako je takoj po izbruhu nove krize zapustilo Pariz ogromno Angležev, ki so se s prvim vlakom odpeljali domov. Tudi Riviera se je skoraj izpraznila. Mišgrede naj bo povedano, da so francoske banke na Rivieri plačevale za funt komaj 85 frankov, čeprav je bil uradni kurz veliko višji. Padec funta bo torej zadel tudi francosko gospodarstvo in edino solidnim financam, ki slone na ogromnih zalozah zlata, se mora Francija zahvaliti, da je z lahkoto parirala udarec iz Londona. Pozicija franka je tako trdna, da je celo dolar napram franku nazadovol na 25,19 in še nižje, na 25,12.

Italijanska lira je posebno nazadovala in

Min. predsednik gen. Zivković prevezen v rezervo

Belgrad, 24. sept. AA. Na ukaz Nj. V. kralja z dne 24. t. m. je bil na predlog ministra vojske in mornarice prevezen v rezervo predsednik ministrskega sveta armijski general Peter Zivković.

Novo posojilo DHB

Belgrad, 24. aprila. I. Uprava odbora Drž. hipotekarne banke je imela sejo plenuma, na kateri je poleg ostalega sklenila novo posojilo v znesku 5 milijonov Din.

Dunajska vremenska napoved: Hladno vreme bo trajalo dalje.

notirala večerj 125, med tem ko znaša njena zlata pariteta 133. Ta pojav je silno zanimiv, ker odkriva doslej malo znano zvezo lire z angleškim funtom. Znano je sicer, da je Mussolini veliko previsoko stabiliziral liro, vendar leži razlaga tega padca lire bolj v slabšem ocenjevanju Mussolinijevih političnih šans. Znano je namreč, da je Anglija stalno podpirala Italijo, ne glede na to, ali je fašistična ali ne, samo zato, da bi zavrla francosko ekspanzijo v Evropi. S padcem funta je oslabela Anglija tudi kot politična sila in zato ne more Mussolini več računati na izdatno podporo iz Londona.

Strahovića korupcija v Ameriki

New York, 24. sept. tg. Vrhovni ameriški naseljeniški komisar Benjamin Day je odstopil. Govori se o nezakanih škandalih pri naseljevanju. Govori se, da je Day že več let pod roko deloval z mednarodno naseljeniško toholapsko tolpo in dobil za to 2 milijona dolarjev. Ta tolpa je imela na svoji strani tudi večino uradnikov v onem delu newyorškega pristanišča, kjer preiskujejo izseljenice, pa tudi uradnikov washingtonskega naturalizacijskega in delovnega urada, med katerimi se sedaj vrši veliko čistjenje. V zadnjih dneh je bilo na podlagi uvedene preiskave deportiranih iz Zdrženih držav 861 nezakanih inozemcev, med njimi 23 slovencev in 161 duševno bolnih. Deportacije se še nadaljujejo.

Poljska mora zvišati davke

Varišava, 24. sept. tg. Ker je radi gospodarske krize na Poljskem treba takoj zvišati večino davkov, je bil poljski sejm sklican k zasedanju na dan 1. oktobra in bo vlada najbrže zahtevala posebna pooblastila finančne in gospodarsko-politične narave. To pooblastilo bo najbrže brez boja dobila z ozirom na dosedanje večino. Pilsudski bo letošnjo zimo prebil na jugu, kakor je to storil tudi lani.

Britska hladnokrvnost zmaguje

Sredi krize volitve — Nove volitve pod geslom zaščitnih carin

London, 24. septembra. sh. Kar mora tuja najbolj zadeti, je gotovo hladnost, s katero Angleži gledajo na položaj, ki je nastal vsled ukinitve zlate valute. Zopet se je pokazalo, da se zna Anglež, čeprav je po svoji naravi silno konservativen, prilagoditi vsakemu položaju. Angleži so izgubili primate na morju, pristali so na paritetu z Ameriko, radevoljno so sprejeli finančno pomoč svojih prvih rivalov, Američanov in Francozov, in lord Reading, zunanji minister ni smatral prav nič za poniževalno, izjaviti, da je angleška vlada s hvaležnostjo sprejela izjavo vlade v Parizu in vzela na znanje razpoloženje finančnih krogov v New Yorku, da so pripravljene pomagati Veliki Britaniji iz nove krize. To mirnost v danem položaju je treba pa tudi pripisovati zavesti angleške javnosti, da je z usodo funta vezana tudi usoda nepregledne vrste valut drugih narodov, ako ne vsega sveta, in da bi katastrofa funta prav tako čutili drugi narodi kakor Anglija sama. Zanimivo je, da se je po izbruhu krize funta Sterlinga polastila inozemskih borz, ako izvezamo pariško in ameriško, večja zbeganost kakor londonske. Za funtom so šle navzdol valute Švedske in Norveške. Ni je države na svetu, ki bi se veselila angleške nesreče.

Edino, ako računamo s to hladnokrvnostjo angleškega naroda, si moremo misliti, da se Angleži v tako kritičnem času pripravljajo na volitve. Gotovo je ni države na svetu, ki bi imela pogum, iz takšnega položaja iskati izhoda z razpisom volitev. Volitve naj bi se vršile že proti koncu meseca oktobra. Zavzemajo se zanje posebno konservativci pod vodstvom Nevillea Baldwina, medtem ko ne kažejo liberalci zanje posebnega navdušenja in je City odločna nasprotnica takšne rešitve iz sedanje stiske. Konservativci, ki so vrgli MacDonaldovo laburistično vlado z namenom, da izvejo volitve in si priborijo absolutno večino poslanske zbornice, postopajo dosledno po prvotnem načrtu. Seveda je veliko vprašanje, ako se jim bo načrt posrečil. V tem pogledu bi bilo pač riskantno, napovedovati zmago konservativcev prav tako kakor zmago laburistov. Delavske mase bodo prav gotovo osale povečini zveste laburistični stranki, posebno radi tega, ker je samo znižanje podpor brezposelnim zadelo ogromno maso 3 milijonov angleških delavcev. Del konservativcev se zavzema za to, da bi volitve vodil MacDonald kot načelnik narodne koalicije in bi tako prešel h konservativizmu. MacDonald se glede te ponudbe še ni odločil. Njegova

izbira ne bo lahka, ker mu v zadnjem času laburistična stranka ne dela nikakih ovir za povratek k svojim delavcem. V primeru, da bi MacDonald načeloval volivni vladi narodne koalicije, bi izstopila iz vlade liberalci Herbert Samuel in finančni minister Snowden, ki sta odločna nasprotnika povišanja carin. Narodna koalicija, kateri naj bi se pridružila polovica sedanjih liberalnih poslancev pod vodstvom Johna Simona — ti so se namreč v zadnjem času odločili za carinski sistem — bo šla v volivni boj pod geslom »Za carine«. Za primer, da bi MacDonald ne hotel sprejeti ponudbe konservativcev, bi se ga ti iznebili s tem, da bi ga postavili za vicekralja Indije ali pa imenovali za poslanika v Washingtonu; Snowdenu je dano na razpolago mesto v zgornji zbornici.

London, 24. sept. tg. Odbor liberalne parlamentarne frakcije je izdal včeraj parolo proti novim volitvam. Kakor poroča »News Chronicle«, hoče Lloyd George izdati na narod primeren apel, da naj vlada ostane na mestu tako dolgo, dokler bo trajala trenutna kriza. List poroča dalje, da se vrše pogajanja za zblizanje med vlado in opozicijo. Govori tudi ponovno o tem, da bosta Henderson in Graham zopet vstopila v sedanji kabinet.

Francija se brani proti očitkom

Pariz, 24. sept. tg. Angleški poslanik v Parizu se je včeraj zglasil pri min. predsedniku Lavalu in mu oficijelno po nalogu svoje vlade izrekel za hvalno Anglije za postopanje Francije v času krize funta. Sir Josua Stamp, namestnik guvernerja Angleške narodne banke, se v »Petit Parisien« zavzema za popolno revalorizacijo funta. London mora obdržati vodilno vlogo kot mednarodni finančni trg, sicer bo zgubil na leto 50 do 60 milijonov funtov narodnega premoženja, od katerega živi okoli 15 milijonov Angležev.

»Matine« dvomi o tem, da bi mogla biti v bližnji prihodnosti mednarodna konferenca za razdelitev zlata, ali da bi Hoover in Laval v Washingtonu mogla na novo razdeliti svetovne zaloge zlata. List brani Francijo proti očitku, da je svoje zlato brez koristi težavirala. V Rusiji, Turčiji,

južni in srednji Ameriki je Francija zgubila več kot 100 milijonov zlata. Če bi bila pustila sedaj »zmrznilce« v Nemčiji še 10 milijard, bi ji ne bilo mogoče sedaj drugim pomagati. Louchet je imel včeraj javen govor za združitve vseh evropskih držav, v katerem je očital Angliji, da se ni že preje pridružila mednarodnim dogovorom o gospodarstvu in premoženju in težki industriji, s čimer bi kriza ne dosegla tako strašnega obsega. Francija sama ni izven vsake nevarnosti s svojim proračunom in pasivno zunanjo trgovino. Ekspozitna industrija vedno bolj protestira proti škodi, katero ji prizadeva kurz funta. Lyonska industrija silve zahteva, da se ustanovi narodna kompenzacijska blagajna za izravnavo plačil med Francijo in Anglijo.

Francija ne sprejme italijanskega predloga o premirju

Zeneva, 24. sept. tg. Na italijanski predlog za eno leto premirja v oboroževanju je danes popoldne izjavil francoski delegat Massigli, da povsem priznava dobri namen tega predloga, da se ustvari ugodna atmosfera za razorožitveno konferenco. Proti takemu premirju pa je navedel nastopne pomisleke: proti razorožitvi na morju zato, ker bi bila mlajša brodograjska naprava starejšim na velikem dobičku; proti premirju na suhem, ker so proračuni že določeni in bi potem vlade do prihodnjega proračuna lahko dvakrat izkoristile čas za oboroževanje; in nasproti premirju v zraku, ker bi se pet majhnih aparatov lahko nadomestilo z enim velikim, tako da ne bi od tega premirja imel ničesar niti davkoplačevalec niti razorožitvena moral. Končno je predlagal, naj se odkaze vse italijanski predlog razorožitveni konferenci sami, da pa se obenem naprošajo vlade, da do začetka januarja sporočijo, kako nameravajo izvesti predlog.

Českoslovaški zunanji minister dr. Beneš je v načelu pristal na italijanski predlog, dvomi pa o praktičnem učinkovanju. Italijanski delegat de Marini je potem zvečer kljub temu vložil v komi-

siji italijanski predlog v formulirani obliki. Italijanski predlog določa tri pravila za sprejem enoletnega premirja: 1. Vse vlade se obvežejo, da do konca leta premirja ne bodo zvišale izdatkov za oboroževanje na suhem. 2. Vse vlade se obvežejo, da do konca leta premirja ne bodo spuščale v morje nobenih vojniških ladij, pri čemer se smejo nadajevati in končati samo že začete nove gradbe. 3. Vse vlade se obvežejo, da ne bodo gradile nobenih novih vojaških letal. Trajanje leta premirja se začne 1. novembra 1931. Najpozneje do 15. oktobra naj vlade sporočijo generalnemu tajniku Zveze narodov, ali sprejmejo ta pravila.

II. internacionala za premirje

Pariz, 24. sept. tg. Predsednik in generalni tajnik II. internacionala Vandervelde in Friderik Adler sta iz Pariza poslala Zvezi narodov nujen brzojavni apel, naj v resnici izvede premirje v oboroževanju. Miljarde, ki se pripravljajo za oboroževanje, naj se raje porabi za ublažitev krize, s čimer bi se lažje in pravičnejše na novo uredile reparacije in mednarodni dolgi.

Zima ie že tu

Dunaj, 24. sept. z. Skoraj po vsej Štajerski je padel včeraj ves dan sneg, ki pada še danes.

Budimpešta, 24. sept. z. V Madjarsko je že prišla zima. Po gorah, ki so višje od 800 m, je padla temperatura pod ničlo. Gornja Tatra je pokrita s snegom. Temperatura v sami Budimpešti, ki leži popolnoma na ravnini, se giblje okoli 5 stopinj Celzija nad ničlo.

Mednarodni šahovski turnir na Bledu (XXIV. ko'lo)

Bled, 24. septembra 1931.

Niemcevič v partiji Vidmar je pokazal višje želje kot vseh remis, ki ga je s svojo varianto indijske igre tudi lahko dosegel. Vidmar se temu stremeljenju svojega nasprotnika ni mogel upirati in je moral, ker je nastala jeena remis-pozicija, ostati tudi sam pripravljen na remis, ki je nastal s tem, da sta oba nasprotnika ponavljala svoje poteze.

Kmalu nato sta sledila še dva remis in sicer v partiji Astaloš-Pire in Stoltz-Bogoljubov. Pire se je branil s sicilijansko obrambo in si izbral za bazo svojih operacij C linijo. Astaloš pa je potem počasi pripravil napad. Kraljevo krilo je izgledalo, da bo partija zelo zanimiva, kar pa se žalobno ni zgodilo, ker sta se nasprotnika sredi svojih priprav premislila in sklenila remis. Tudi v damskem gambitu, ki sta ga igrala Stoltz in Bogoljubov, je prišlo kmalu do odločitve, sicer je bila partija dana remis. Bogoljubov je kot črna napadel na kraljevem krilu, kar je Stoltz pariral s protinapadom na damskem krilu. V partiji je ostalo ravno vse in sledil je remis s tem, da je Stoltz nekoliko rešil čast mlade garde, ki je dosegal proti Bogoljubovu izgubila vse partije. Maroczy je imel tekoče stališče z Aljehinom. Moral se je braniti kot črna v damskem gambitu, kar mu je povzročalo velike težave. Ni čuda, da je v tem slučaju Maroczyjeva obrambna tehnika odnehala, posebno še, ker Aljehin izvrstno pozna damski gambit in mu par slabih potez zadostuje za zmago. Aljehin je prišel v tako pozicijsko premoč, da se novemu napadu ni bilo mogoče več upirati. Partija je bilo vedno težje držati in Aljehin je slednjič z lepo kombinacijo spravil Maroczyjevega kralja v matno mrežo, naker je kmalu sledila napoved mata v treh potezih. Partija je trajala le 28 potez in se nam v njej kaže Aljehinov agresivni stil v večji svoji moči. Dopolnec je sledila še

Madjarska ne proglasi moratorij a

Budimpešta, 24. sept. z. Madjarska vlada energično demantira vesti inozemskih tiska, ki trdi, da bo madjarska vlada sklenila moratorij za svoja plačila v korist inozemskih upnikov.

Budimpešta, 24. sept. z. Danes se je vrnil iz Zeneve minister Valko, ki je takoj prevzel dolžnosti. Prisostvoval je seji odbora trinajdesetih, kateremu je poročal o svojih uspehih v finančnem odboru v Zenevi. Finančni odbor je mnenja, da bi bilo želeto, da se pošlje posebna komisija na Madjarsko, ki naj bi ugotovila finančne razmere. Ta komisija bo najbrže prispela že v teku tega meseca ali pa v prvi polovici oktobra. Komisijo bodo tvorili italijanski, francoski, angleški in češkoslovaški strokovnjaki. Ta komisija bo takoj nato odšla tudi v Bolgarijo in Turčijo ter proučila stanje obeh omenjenih držav.

Hranilovič in Soldin bosta obešena

Zagreb, 24. sept. z. Danes zjutraj je bilo sporočeno obsojencem v procesu Hranilovič in tovariši, da je kasacijsko sodišče v celoti potrdilo razsodbo Stola sedmorice, s katero se obsodila Hranilovič in Soldin na smrt na vešalih. Jutri zjutraj se bo izvršila eksekucija.

Seja min'srškega sveta

Belgrad, 24. sept. AA. Danes od 11. do 13.30 je bila seja ministrskega sveta. Predsedoval ji je predsednik ministrskega sveta in notranji minister g. Peter Živković. Na seji so reševali tekoče posle.

Za nezadostno razvito déco

Belgrad, 24. septembra. AA. Prosvetni minister je odredil, naj otvorijo oddelke za nezadostno razvito in pohabljenno déco, in sicer: v savski banovini: v Zavodu za gluhoneme v Zagrebu oddelke za slepe; v Zavodu za slepe v Zagrebu oddelke za slepe; na ljudski šoli v Samostanski ulici v Zagrebu; in v šoli na Ivkavčevi ulici po en oddelke v dravski banovini: v Zavodu za slepe v Kočevju oddelke za slepe; na ljudskih šolah v Trbovljah, na Jesenicah, v Št. Vidu nad Ljubljano, na Viču, v D. M. v Polju in na pomožni šoli v Mariboru, povsod po en oddelke.

Belgraske vesti

Belgrad, 24. sept. AA. Z odlokom prometnega ministra je dovoljena polovična vožnja vsem obiskovalcem vinske razstave v Ptuj. Za razstavljeno blago velja olajšava tarifnega dela 2 B štev. 13.

Belgrad, 24. sept. AA. Poljedelski minister je sklenil pomagati poljedelcem, ki so bili najbolj prizadeti od elementarnih nezd. Zato je podelil v to svrhu banki upravi savske banovine 500.000 Din, banki upravi vrbanske banovine 100.000 Din in banki upravi dunavske banovine 200.000 Din.

Zadnia poročila

Kitajska se zahvaljuje Zvezi narodov

Zeneva, 24. sept. tg. Zvečer je dospel odgovor kitajske vlade na korak Sveta Zveze narodov, naker je bil Svet takoj sklican k tajni seji. Kitajski zunanji minister Čaeng Vang se zahvaljuje za hitri korak, ki ga je storila Zveza narodov ter izjavlja, da upa, da bo takoj potrebno ukrenjeno, da dobi Kitajska popolno zadoščenje. Kitajska vlada prevzame polno odgovornost za varnost življenja in imetja, ko bo vpostavljen kitajski avtoriteta na ozemlju, ki ga bodo zapustile japonske čete. Kitajska ni odredila nobenega premikanja čet, razen onega, ki je bil potrebno, da se čete niso upirale japonskim napadom.

Zeneva, 24. sept. tg. Sveta Zveze narodov, ki se je začela ob 19.15, je bila končana ob 20.30. Svet Zveze narodov je vzel na znanje odgovor Amerike in poslal washingtonski vladi novo brzojavko, s katero se zahvaljuje Washingtonu za podporo in mu sporoča japonske vesti, s katerimi se demantirajo vse pretirane vesti o zasedbi Cingtau itd. Japonci so v Mukdenu samo provizorično prevzeli mestno upravo, ker so kitajske oblasti zbežale. Tudi vse odredbe v varstvo japonskih državljanov in inozemcev se bodo zmanjšale na normalni nivo, kolikor tega ne bodo ovirali Kitajci.

Zeneva, 24. sept. tg. Akcija odbora petorice Sveta Zveze narodov, v katerem so zastopniki štirih evropskih velesil in predsednik Sveta Lerroux in ki razpravlja o poravnavi mandužskega konflikta, je povzročila med drugimi člani tako veliko nevoljo, da je dala n. pr. jugoslovanskemu zunanjemu ministru Marinkoviću povod, da pregodaj odide iz Zeneve, ker si zopet velesile same lastijo rešitev vprašanja, ki bi se imelo predložiti celotnemu Svetu Zveze narodov. Komisija, ki bi imela proučiti vzroke konflikta, bi imela obstojati iz sedmih članov, od katerih bi po dva imenovali Kitajska in Japonska in katera ne bi smela biti niti Kitajca niti Japonca. Razen tega bi imeli biti v tej komisiji trije nevtralni člani Sveta Zveze narodov. Do sedaj ni dala japonska vlada nobenega odgovora na ta predlog. Pri delegatih Zveze narodov narašča nevolja radi popustljivosti Sveta Zveze narodov ter obstoja namen, če se konflikt do konca zasedanja Zveze narodov ne poravnava, da se da v debato resolucija, ki bi japonsko vlado izolirala v svetovnem mnenju.

Delavski pos'anci se vračajo k MacDonaldu?

London, 24. sept. AA. V parlamentarnih krogih se je nocoj razširila vest, da se bo več delavskih poslancev vrševši nekaj bivših ministrov pridružil vladi in podpiralo carinsko reformo. Vodi telj opozicije Henderson je vprašal Baldwina, kdaj se konča izredno zasedanje parlamenta.

V lordski zbornici je Lord Reading izjavil, da bo vlada prihodnji teden izpolnila svoj delovni program. Politični krogi menijo, da bodo v kratkem razpisane parlamentarne volitve. Vlada se bo pri tem najbrž ozirala na močno opozicijo delavske stranke ter nekoliko izpremenila svojo davčno politiko.

Laval in Briand obiščeta tudi Hindenburga

Berlin, 24. sept. tg. Program obiska v Berlinu se je razširil. Hindenburg bo v ponedeljek dopoldne osebno sprejel v avdienci Laval in Brianda. Ministra sta izrečno prosila za avdienco.

Berlin, 24. sept. tg. Prošnja francoskih ministrov Laval in Brianda za sprejem pri predsedniku republike Hindenburg in Hindenburgov odgovor sam pomeni več kakor samo akt vladnosti ter je za nemško-francoske odnose zelo važen političen akt. Hindenburg je bil namreč svoječasno kot nemški feldmaršal na seznamu onih nemških vojniških zločincev, ki bi imeli biti po versailski mirovni pogodbi obsojeni. Sprejem pri Hindenburgu je torej smatrali tako, da je francoska vlada sama preko te zahteve iz l. 1919 prešla na dnevni red.

Berlin, 24. sept. tg. Spričo važnosti nalog, ki čakajo na rešitev prihodnje dni, in posebno pravice za obisk francoskih ministrov v Berlinu so dale dr. Curtiusu povod, da svoje osebno vprašanje zaenkrat odloži, tako da bo govor o njegovem odstopu šele po obisku francoskih državnikov.

Zupan izropal žrtve letalske katastrofe

Bukarešt, 24. sept. tg. Preiskava letalske katastrofe pri Belaci, ko je zgorelo 5 potnikov in pilot je dognala dejstva, radi katerih sta bila aretirana župan in orožniški postajevodja v Belaci. Po nesreči so našli trupla vseh šest ponesrečencev sčezana in se je prvotno mislilo, da so zgoreli, ker je eksplozivni bencinski tank. Nejasno pa je bilo, kako se je mogel bencinski tank vneti, ker je letalo padlo na mehka tla. Sedaj pa se je dognalo, da so bila trupla izropana in šele potem polita z bencinom in zažgana. Na stanovanju obeh aretirancev so našli večino izropanih predmetov.

Ga'da obsojen

Praga, 24. sept. tg. Vrhovno sodišče je potrdilo razsodbo, s katero je bil Gajda obsojen na 2 meseca ječe, ker je dognano, da je bil povzročitelj fašističnega napada na ministerialnega svetnika vojnega ministrstva Vorela. Vrhovno sodišče je odločilo, da je Gajda ravnal nečestno in da zgubi svojo pokojnino ter poslanski mandat.

Letalske vesti

London, 24. sept. AA. Letalski poveljnik Kingsford Smith je startal v Wyndhamu v Zapadni Avstraliji za polet v Anglijo. Ob 17.30 lokalnega časa je prispel v Cheribon v nizozemski Indiji.

Nairobi, 24. sept. AA. Blizu Njore se je ponesrečilo Campbellovo letalo. Nesrečo so povzročile koblice. Letalec je bil prišiljen pristati na nekem polju. Bil je le lahko ranjen. Letalu se je zlomil propeler.

Kaj se bo sklenilo v Berlinu?

Pariz, 24. septembra. AA. Briand in Laval odpotujeta v Berlin v nedeljo. V ponedeljek se udeležita francoska ministra kosila, ki jima ga priredita dr. Curtius in dr. Brüning. V ponedeljek zvečer bo slavnostna večerja na francoskem poslanstvu. V torek zjutraj je povratek v Pariz. Razgovori se bodo nanašali v prvi vrsti na gospodarska in finančna vprašanja.

Kdo je izvršil atentat?

Budimpešta, 24. sept. z. V zadevi preiskave zaradi izvršenega atentata na železniški viadukt v Biatorbagyju ni nastopila nikakoli novost. V bližini Varsave je bil aretiran bivši madjarski državljani, mizar Lajos Kisel, ki je pobežal na Poljsko brez potnega lista, in sicer takoj po izvršenem atentatu.

Leoben, 24. sept. z. Semkaj so prišli madjarski politični uradniki, da sodelujejo pri zaščevanju Riesena, ki je sam priznal, da je bil nekaj časa v okolici Biatorbagyja. Najbolj ga obtežuje, da je izvršil atentat, pege na roki, ki jih po mnenju strokovnjakov povzroča ekrazit. Če pride ekrazit na roko, koža porumeni. Ta barva se lahko odstrani le s kemičnim procesom, pa tudi potem se ostanele rdeče lise, ki se poznajo na rokah Riesena.

Ne dajo miru

Dunaj, 24. sept. tg. »Arbeiter Zeitung« poroča, da se po zanesljivih vestih iz Gornje Štajerske in Gornje Avstrije Heimwehrovi pripravljajo za nov puč. Ogromne zaloge orožja imajo v plavžih v Donawitzu in v rudniku Alpine-Montangesellschaft Seegraben, kjer lahko neopazeno oborožijo 3000 delavcev in napadejo Leoben.

Jorga proti decentralizaciji

Bukarešt, 24. sept. z. Predsednik vlade Jorga je imel v nekem pokrajinskem mestu govor, v katerem je ostro napadel dr. Boilu, univ. profesorja in Maniuovega svaka, ki je izdal politično brošuro, v kateri zahteva novo ustavo in je načrti te ustave v tej brošuri tudi podal. Jorga je rekel, da se bo odločno boril proti vsakim poskusom, ki bi mogli enajati edinstvo Romunije, a one časnikarje, ki pišejo o potrebi decentralizacije uprave, je imenoval nesramneže.

BLAZNICA ZA MILIJONARJE

V Ameriki, deželi dolarjskih milijonarjev, je narišnica, v katero se sprejemajo samo milijonarji. Leži ob jezeru Ontario v bližini mesta Buffalo in je, kakor se za milijonarje spodobi, opremljena z udobnostjo, kakršno si le moremo misliti. V velikem parku je mnogo malih paviljonov. Zakaj vsak bolnik stanuje v lastni hišici. Če ne bi videli sem ter tja uniformiranega paznika, ne bi nikdar prišli na mešel, da je ta veliki in lepi sanatorij narišnica.

Približno tri leta sem se nahajal v tem zavodu tudi znani newyorški milijonar John O'Bannion. Ta mož je napravil vse stopnje selfmademana in preizkusil vse poklice, dokler ni prišla svetovna vojna. Takrat se mu je posrečilo sestaviti kemično tekočino za podplate, ki so postali, namazani s to tekočino, izredno trpežni. S to tinkturo je zaslužil prvi milijon in s posrečnimi borznimi operacijami se je njegovo premoženje kmalu zvišalo na 16 milijonov. Napor, ki so bili s tem v zvezi, so pa njegove živce tako uničili, da so ga morali leta 1928, prepeljati v narišnico za milijonarje. Tu si je v popolnem miru in samoti ob najboljši postrežbi toliko opomogel, da je v začetku letošnjega leta prosil,

naj ga izpuste iz zavoda. Vodilni zdravnik pa je njegovo prošnjo zavrnil z utemeljitvijo, da njegovi živci še niso dovolj močni, da bi smel zapustiti zavod. Ves ogorčen je O'Bannion poklical svojega odvetnika in mu naročil, naj potem sodišča zahteva od vodstva zavoda, da ga takoj izpuste. Pred sodiščem je odvetnik navajal, da O'Banniona samo zato ne izpuste, ker plačuje narišnici vsako leto 200 tisoč dolarjev in zavod noče izgubiti tega dohodka. V dokaz, da je njegov klient popolnoma zdrav, je odvetnik navedel, da je kljub kritičnim časom tako spretno operiral na borzi, da je glasom obračuna njegove banke v zadnjih mesecih zaslužil dva milijona dolarjev. Sodišče pa je bolj verjelo izjavi zdravnika, ki je trdil, da bi se zdravje O'Banniona na svobodi takoj zopet poslabšalo, in je odredilo, da mora še nadalje ostati v zavodu. O'Bannion pa ni izgubil poguma. Pritožil se je na višjo instanco in je predvsem zahteval, da se zaslišita dva specialista za živčne bolezni, ki nimata nobene zveze z zavodom. Tudi javnost se zanima za ta slučaj in čaka na uspeh preiskave obeh specialistov. Splošno so mnenja, da se bo moral O'Bannion še dolgo boriti za svojo svobodo.

Kitajski maršal Čangkajšek, predsednik nankinške vlade. — General Minami, vrhovni poveljnik japonskih čet v Mandžuriji, in Vorosilov, ruski vojni minister.

Žalostna usoda ruskega častnika

Na Dunaju je pred nekaj dnevi umrl ubog in zapuščen dober znanec raznih jetnišnic, Jožef Jezes, ki je nekoč igral veliko vlogo v zgodovini Avstrije in Rusije. On je bil mož, ki je prvi opozoril na vojniško delovanje znanega polkovnika Redla, ki je kot šef avstrijske špijonažne službe izdal svojo državo Rusiji in se po razkritju ustrelil v sobi nekega dunajskega hotela. Redl je dolgo časa neopazeno deloval, ker nihče ni sumil, da bi mogel kaj takega počenati. Ko je Jožef Jezes prvič pred sodnijo izjavil, da sedi glavni vohun proti Avstriji v avstrijskem generalnem štabu, ga je mogel prav ta vohun — namreč polkovnik Redl — spraviti v težko ječo in tako odstraniti svojega sovražnika.

Jožef Jezes je bil sin bogatih in uglednih staršev, ki so v peterburških dvornih krogih igrali odlično vlogo. Sprejet je bil v carjevo kadetnico, kjer so se izobraževali bodoči gardni častniki. Nato je prišel kot častnik k nekemu odličnemu polku in hitro napredovanje mu je bilo zagotovljeno. Nekoč pa je svojemu tovarišu nekaj ukradel in zato so ga izobčili iz polka. Za Rusijo je tedaj opravil. Jezes ni bil mož, ki bi se zopet rehabilitiral, bil je hud alkoholik in popolnoma brez lastne energije. Šel je v Avstrijo in se tam preživljal z manjšimi tatvinami in vlomi, vsled česar se je kmalu seznanil z zapor in ječami. Postal je častni član Steina (Stein je jetnišnica), ker je bil tam pogosto neprosto voljen gost.

Nekega dne, ko so ga zopet izpustili iz ječe, je naletel na visokega avstrijskega častnika, ki je bil v času, ko je bil Jezes gardni častnik v Peterburgu, pridržen avstrijskemu poslanstvu v ruskem glavnem mestu kot vojaški ataše. Avstrijski častnik, ki je Rusa v Peterburgu spoznal in se z njim tudi spoprijateljil, je bil silno žalosten, ko je čul tragedijo bivšega gardnega častnika in je svojemu bivšemu prijatelju predlagal, naj deluje za avstrijsko špijonažo, ker dobro pozna Rusijo.

Nekoč je Jezes pri tem svojem delovanju slučajno zvedel, da opravlja v avstrijskem generalnem štabu neki visok častnik špijo-

nažne posle za Rusijo proti lastni domovini. To je sporočil svojemu bivšemu prijatelju, ki ga je pa prosil, naj tega sramotnega sumanika še enkrat ne ponovi, ker bi se sicer z vso strogostjo zakona postopalo proti njemu. V vsem avstrijskem generalnem štabu so bili silno ogorčeni nad tem sumničanjem. Pa je bil Jezes nekega dne nenadoma aretiran, ker baje ni vohunil samo proti Rusiji, ampak tudi proti Avstriji. To ni bilo nič nenavadnega, zakaj pogosto se zgodi, da vohuni delujejo za obe stranki in se od obeh puste plačati. Pri razpravi je Jezes še enkrat izjavil, da neki visok avstrijski častnik uganja špijonažo. Njegovga imena še ni mogel ugotoviti.

Tu je vstal polkovnik Redl in predlagal za obtožence daljšo zaporno kazen, katero je Jezes tudi prejel. Če bi takrat njegova sumničanja preiskali, bi bilo mogoče špijonažno delovanje Redla že prej razkrinkano. V Avstriji so sicer zanikali, da bi Jezes opozoril na tega vohuna v avstrijskem generalnem štabu. Trdili so, da je šlo samo za kombinacije časopisnih reporterjev. V tajnost Redlove afere, ki se je končala s samoumorom polkovnika brez sodnijske razjasnitve, pač nikdar ne bo posvetila luč. Je pa žalostna ironija usode, da je mogel vohun v visoki službi moža, ki ga je osumil, ne da bi imenoval njegovega imena, poslati v ječo.

Plinski napad na po'icista

Iz Berlina poročajo: Lastnica nekega frizerskega salona v Neuköllnu je proti svojemu podnajemniku, kateremu je po ostrem prepirlu odpovedala, ki pa ni hotel izprazniti stanovanja, poklicala na pomoč policijo. Ko se je policist mudil s podnajemnikom v njegovi sobi, da bi vse potrebno ugotovil, mu je nenadoma postalo slabo. Lotevala se ga je vedno bolj in bolj omedlevica. Imel je še toliko moči, da je poklical lastnico stanovanja. Ta je odkrila, da je podnajemnik odprl plin. Zaradi njegovega »plinskega« napada so ga zaprli.

Kako so bili rešeni oceanski letalci

Rešeni letalci pred odletom iz Lizbone. Od leve na desno: Pilota Rody in Johannsen, Portugalec Veiga.

Norveški parnik »Belmoira« je, kakih 28 milj oddaljen od obrežja, pri 25. stop. 26 min. severne širine in 54. stop. 31 min. zapadne dolžine videl na valovih razbito letalo. Parnik je takoj plul proti letalu, na katerem so trije ljudje neprestano dajali znamenja. Parnik je vzel vse tri na krov in izkazalo se je, da so to pogrešani prekooceanski letalci, in sicer Nemca Rody in Johannsen ter portugalski monter Veiga. Letalci so se 13. septembra dvignili na Portugalskem, da bi leteli v New York in so jih od 16. septembra pogrešali.

Letalci so so bili čisto izmučeni; medtem ko sta bila Rody in Johannsen nepoškodovana, ima Portugalec rano na nogi, katero je dobil, ko je letalo padlo v morje. Najbrž so se letalci eno uro pozneje, ko so se srečali z ameriškim parnikom »Pennlandom«, ki jih

je od oceanskih parnikov edini zapazil, zaradi poškodbe motorja morali spustiti na morje in so bili skoraj sedem dni prepuščeni morskim valovom. Da so se letalci mogli toliko časa vzdržati na vodi, je pripisovati okoliščini, da imajo Junkerjevi aparati votle nosilne plošče, tako da se letalo ni moglo potopiti.

Parnik »Belmoira«, ki je rešil letalce, je imel lokomotive za sovjetsko Rusijo na krovu in se bo vkrcal v Kopenhagnu. Najbrž pa bo med vožnjo po morju prevzel letalce kak osebni parnik. Letalci so po svoji rešitvi brezlično obvestili svoje domače in poslali tudi tovarni, ki izdeluje Junkerjeva letala, sledečo brzojavko: »158 ur je plavalo letalo, zapustili smo je. Johannsen, na krovu »Belmoira«.

Dijaki rešili profesorsko krizo

Zadnja leta se profesorskemu stanu na Češkoslovaškem ni cedilo med in mleko. Temu stanu se je po svetovni vojni posvetilo zelo veliko število dijakov, vsled česar je silno naraslo število profesorskih kandidatov, na srednje šole pa je obenem prišla medvojna generacija in je bilo razmeroma malo dijakov. Prosta profesorska mesta so bila silno redka, medtem ko so visoke šole dajale leto za letom nove in nove reflektante. Preteklo leto je bilo na Češkoslovaškem 700 nezaposlenih profesorjev, ki so se ali lotili drugega poklica ali pa ostali brez službe. Profesorji so vsled pomanjkanja profesorskih mest šli na ljudske šole za učitelje, čeprav je bil tam njihov položaj v pravnem pogledu in v pogledu plač slabši kakor položaj učiteljev. Med profesorji je bilo veliko takih, ki so po pet ali več let čakali na službo. Letos se je pa obrnilo na boljše. V začetku leta je bilo nezaposlenih še okrog 500 profesorjev. Polovica teh bo nastavljena v začetku šolskega leta. V Češko-

Berlinski fizik Aleksander Callo, ki je sestavil aparat, s katerim se vsaka ponarejena listina in sploh vsaka potvorba takoj odkrije. Berlinska policija že uporablja ta aparat.

Vino v kockah

V Ameriki imajo, kakor znano, prohibicijski zakon. Kako se lahko ta zakon obide, ni iznašel nihče drugi kakor ženska, Mabel Willebrandt, odvetnica, ki je bila desletje svetovalka v suhaškem uradu. Sedaj je svoje izkušnje, kako obiti zakon, izkoristila in odprla prodajalno, v kateri dobiš vino v kockah. ki so na poseben način pripravljene iz prejšnjih grozdov. Te kocke razpadejo v vodi in se izpremene v pravo vino. Sedaj moreš kupiti že vse vrste tega suhega alkohola: rdeče, belo vino, port, sekt, zakaj prodaja grozdja ni protizakonita. Zato lahko vsakega kupca teh kemikalij opozore na to, da jih mora v nekaj dneh porabiti, ker se sicer izpremene v alkoholno vino in začno vreti. Zanimivo je, da stoji za vsem tem Zveza kalifornijskih vinčarjev, ki jo država izdatno podpira.

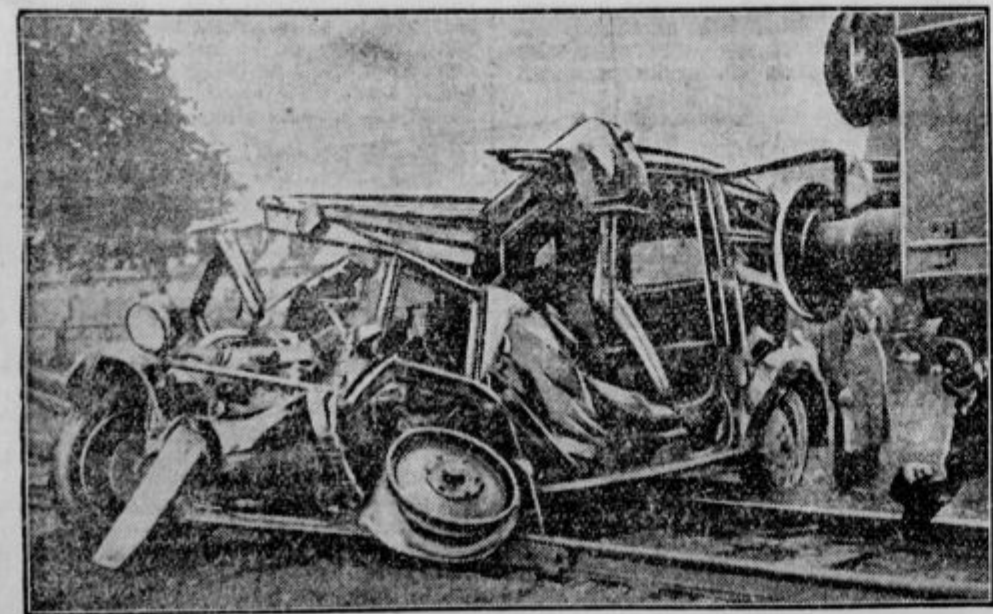
Mlada žena: »Pravi škandal je, kako tvoj krojač prišije gumb! To je sedaj že tretjič, ko moram en in isti gumb prišiti!«

Hvaležnost. »In če bom tudi sto let doživel, ne bom pozabil, da ti dolgujem sto dinarjev!«

»Srečni najatelj!«

»Mama, mama! Pogled! Očka je našel tvoj »apono!«

Na železniških prehodih preži smrt! Na nekem nezastraženem železn. prehodu v bližini Magdeburga je osebni vlak zgrabil in razbil avtomobil, v katerem je bilo pet žensk in dva otroka. Dve ženski in oba otroka so bili ubiti, ostale tri ženske pa težko ranjene.

Poslanec Hess, voditelj centra v pruskem deželnem zboru, kateremu so morali odrezati nogo.

slovaške srednje šole se je namreč letos vpisalo toliko dijakov, da dosedanje število profesorjev ne zadostuje. Morali so ustanoviti veliko število paralelek in za vsak razred se računajo trije novi profesorji. Zato bo ministrstvo prisrčno sprejelo okrog 250 novih profesorjev in s tem bo v znatni meri rešena profesorska kriza. Bodoča leta se pričakuje na srednjih šolah še večji naval, tako da bo tudi v bodoče boljše za profesorje. V srednje šole prihaja namreč sedaj povojna mladina, te je pa mnogo več, kakor jo je bilo med vojnimi leti, ki so povzročila profesorsko krizo.

V šoli. »Koliko je polovica od desetine?« — »Ne vem natančno — veliko pa gotovo ne more biti.«

»Ali veš, kaj je napravil škot Percy Glab, ko je dobil v dar škaličico obližev zoper kurja očesa?« — »Ne!«

»Kupil si je par čevljev, ki so mu bili preozki!«

»Tvoja naloga je izvrstna, Vinko, ampak je dobesedno ista, kakor naloga tvojega brata. Kaj naj pač iz tega sklepam?« — »Da je tudi bratova naloga izvrstna.«

Razstava vina in sadja v Belgradu

V soboto dne 20. septembra je otvoril predsednik Glavne zveze vinogradnikov in sadjarjev Jovan Banjić v znanem belgradskem umetniškem paviljonu »Cvijele Zuzorice« prvo razstavo vina in sadja iz cele države. Umetniške muze so se topol za nekaj dni izselile iz svojega stalnega bivališča in dale prostor važnim obče gospodarskim dobrinam človeka.

Razstava je imela dvojni namen: da pokaže širokim masam naroda najboljše kakovosti našega sadja in vina, v drugi vrsti pa, da da možnost sklepanju novih kupčij številnim interesentom ter s tem odpre novo pot za ublažitev vsesplošne vinske krize, ki vlada v naši državi.

Razstava je bila odprta tri dni. V tem kratkem roku jo je obiskalo na tisoče iz belgradskega občinstva, pa tudi vsi delegati iz države, ki so prišli na znan kongres jugoslovanskih vinogradnikov in vinarjev. Na razstavi so bile zastopane mnogostevilne najuglednejše tvrdke ter vinarne zadruge. Vsa razstava je nudila obiskovalcem prav prijetni utis. Krasno odbrano sadje je jasno svetočilo, da se pri nas še dalje bolj dviga kultura sadja zlasti v prvi vrsti grozdja. Grozdje je bilo zastopano v večji meri kakor osalo sadje. Bile so zastopane vse važnejše vrste, ki se v naši državi najraje goje in ki tudi najboljše uspevajo. Razstavili so krasne eksemplare verjusa, portugalka, smederevke, burgunca, drobnega rizluga, debele črne volovine, rdeče muškatele, turške ružice in še nešteto drugih vrst. Pri jabolkih je bila manjša iz-

bira. Vendar smo tudi tu videli prav čedne vrste kanadke, ananasa, bobovca in kosmača. Poleg grozdja in jabolk so bile zastopane v precejšnji meri tudi hruške, broskve in srbske slive ter orehi.

Največja izbira je bila pač v vinih, kjer so tvrdke kar teknovala, kakor bo razstavila boljše vrste. Med tvrdkami, ki so razstavile v večjem številu, moramo omeniti slovensko tvrdko Clotar Bouvier iz Gornje Radgone, znanega Mazerja iz Zemuna, smederevsko vinarstvo zadruge, Kostića iz Sremskih Karlovcev, Iruškogorsko vinarstvo zadruge, Bojanića iz Splita, vinogradiško zadruge iz Knjaževca in Visa.

V treh dnevih razstave je bilo prodanih preko dvesto vagonov vina. Največ tujih interesentov je bilo iz Čehoslovaške, Poljske in Finske. Včeraj je predsednik te razstave v imenu žirija razdelil tudi nagrade za najlepše razstavljeno vino in sadje. Prvo nagrado je prejel g. Mazer iz Zemuna za razstavljeno vino. Drugo nagrado so dobili Sremski Karlovci. Ostalim nekaterim nagradjemcem je bilo podeljenih več zlatih kolajen.

Na razstavi smo v glavnem pogrežali številne zastopnike naših vinogradnikov, vinogradiških zadrug ter sadjarjev. Ne vemo, kje tiči vzrok, da se Slovenci niso udeležili razstave v večji meri, vsekakor bi pa dosegli Slovenci v sadju gotovo prvo mesto, ker po dosedanjih naših izglelih to sadje, ki je bilo razstavljeno, ne bi moglo konkurirati v ničemer z našimi slovenskimi. B. V.

—794.56, New York 5630.49—5647.49, Pariz 221.97—222.63, Praga 167.23—167.73, Trst 288.79—289.69. Dunaj. Dinar notira: deviza 12.53, valuta 12.50.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je bila danes čvrsta in so tečaji večinoma narasli. Edino beglške obveznice so ostale neizpremenjene. Zagrebška borza beleži celo vrsto zaključkov v vojni škodi za okoli 2 milij. nominala. Nadalje so bili v Zagrebu zaključki v 7% Bleru po 52 (1000 dolarjev) in obveznicah DHB po 62 (2000 dolarjev).

V Belgradu je bil znan promet v promptni škodi, katere je bilo zaključeno 3500 komadov. Nadalje beleži novembarski termin zaključkov 500 komadov, decembarški pa 1046 komadov. Bil je tudi zabeležen malenkostni zaključek v 7% invest. posojilu (3000 nom.) po 64. 8% Bler je bil zaključen po 56 in 57 (3000 dolarjev).

Bančni papirji so ostali v glavnem neizpremenjeni. Le Poljobanka je bila zaključena po nižjih tečajih kot včeraj: po 50, dočim je bil na koncu borze zanj zopet denar 52. Poleg zaključkov v delnica Prašedione, Unionbanke, Jugobanke in Srbske banke je bila zaključena Ljubljanska kreditna banka po 120.

Med industrijskimi papirji je bila zaključena zopet Slaveks po neizpremenjenem tečaju 25. Osješka Sečerana je ponovno oslabela in bila zaključena po 170 v primeri z 180 včeraj. Vevče so ostale neizpremenjene in zaključene zopet po 110. Učvrstila se je Trboveljska. V ostalih papirjih ni bilo izprememb.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 65 bl., 7% Bler. pos. 55 bl., Celjska 150 den., Lj. kred. 120 den., Prašedione 950 den., Kred. zavod 195 den., Vevče 120 den., Slavna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 67 bl., agrarji 40 bl., vojna škoda ar. 298—300 (295, 294, 296, 300, 289, 301, 305, 293), kasa 298—300 (295), 12. 303—308 (303), 8% Bler. pos. 61—65, 7% Bler. pos. 51—52 (52), 7% pos. Drž. hip. banke 55—56 (62), 6% begl. obv. 43—46. Bančne delnice: Hrvatska 50 den., Poljo 52—52.50 (50), Kreditna 121—126, Union 147—150 (147), Jug 67—68 (67), Lj. kred. 120—125 (120), Medjunarodna 68 den., Narodna 5000 bl., Obrtna 36 den., Prašedione 957.50—965 (957.50), Srbska 188—189 (188), Zemaljska 115 bl. Industrijske delnice: Guttman 105—110, Slaveks 20—25 (25), Slavonija 200 den., Našice 680 bl., Drava 192.50—200, Sečerana Osjek 165—167 (170), Brod. vag. 60 bl., Vevče 110—118 (110), Isia 35 bl., Ragusa 300 bl., Oceanica 190, Jad. plov. 460—480, Trboveljska 185—200.

Belgrad. Narodna banka 4200—4500, 7% inv. pos. 67.50 bl., vojna škoda 298—301 (307, 300), 11. 302—306 (312, 305), 12. 303—305 (315, 305), 6% begl. obv. zaklj. 46, 8% Bler. pos. 65 bl. (zaklj. 56, 57).

Žitni trg

Danes je bilo še nekaj prometa v pšenici. V ostalih predmetih ni bilo izprememb. Novi Sad. Pšenica bač., poljska 81 kg 240 z. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet: 62 vagonov.

Budimpešta. Tendence za pšenico mirna, ostalo stalna. Promet srednji. Pšenica marec 11.58—11.80, zaklj. 11.58—11.59, rž marec 11.57—11.71, zaklj. 11.60—11.62, koroza maj 13.66—13.75, zaklj. 13.63—13.64.

Hmelj

Zalec. (Savinjska dolina.) V začetku zadnjih štirinajst dni je bila kupčija zelo živahna in se je plačevalo prvovrstno blago do 13 Din za kg. Z začetkom židovskih praznikov pa je kupčija prenehala, tem bolj, ker se je vseprek prevzemalo nakupljeno blago in so bila skladišča natrpana. Tako sedaj že dobrih osem dni kupčija skoro popolnoma miruje, ker je zanimanje zelo ponehalo; semterja se kupi kaka partija po 9—10 Din za kg. Tako so cene nekoliko popustile, zlasti zato, ker so se hmeljarji preplasil zlastjo v kupčiji, postali nestrpni in potisnili s ponudbo. Splošno pa se računa, da je 80% letošnjega pridelka iz prve roke že prodanega.

Petrovac. (Vojvodina.) Dočim se pri precej živahni kupčiji plačevalo povprečno 5—6 Din za kilogram in prvovrstno blago tudi do 8 Din za kg, je zadnji čas zanimanje precej ponehalo in trgovina počiva. Računa se, da je dosedaj iz prve roke že prodanega približno 40% letošnjega pridelka.

Nürnberg. 24. sept. tg. Danes je bilo pripeklanih 120 bal, prodanih pa 80. Hallerlauseki hmelj je dosegel ceno 45 do 70 mark, tetnanski 70 mark in gorski hmelj 37 mark. Za inozemski hmelj ni bilo kupčije. Razpoloženje in prodaja neizpremenjena mirna.

Domžle

Kamniško učiteljsko društvo zboraže v soboto 26. t. m. v tukajšnji narodni šoli. Na sporedu je predavanje, občni zbor in stanovske zadeve.

Prememba posesti. Znano hišo pri Mraku, dosedaj last tovarnarja Ladstätterja, je kupila trgovka Ivana Fele.

Volitveni imenikali so razpisali ob uradnih urah v občinski posvetovalnici. Vsakdo ima pravico volitveni imenik pregledati, ako je vnešen vanj. Popravek volivnega imenika se lahko zahteva ustno ali pisмено. Pri volitvah smejo glasovati samo oni, ki so vpisani v volivnem imeniku.

Vpisovanje v obrtno nadaljevalno šolo se vrši v nedeljo 27. septembra od 8 do 12 dopoldne v šolskem posloju. Na novo vstopajoči volenci naj prinesejo s seboj odpustnico.

Buickove viline so jasne za vsakogar...

...kdor je videl ta avlo in se vozil z njim

Nekaj številčk vam dokaže, da je njegovo superiornost ves svet priznal.

Buickov se dvakrat toliko proda kakor njegovega naj-srečnejšega tekmeča.

88% VSEH LASTNIKOV BUICKA KUPIJO SPET, BUICK, KADAR POTREBUJEJO NOV AVTO.

V 27 LETIH JE BUICK IZDELAL 2.600.000 VOZ, 1.500.000 OD NJIH JE ŠE DANES V PRO-METU.

Statistični podatki so zgovornejši od argumentov. Gornje številke povedo, kaj sodijo širom sveta o Buicku kupci avtomobilov. Te številke pa postanejo še pomembnejše, če pogledamo, kateri sloji prebivalstva kupujejo Buick. Tako v Ameriki kakor v Evropi so kupci Buickov bankirji, znameniti doktorji in juristi, poslovni ljudje in politični voditelji. Ti ljudje, ki poznajo pravo vrednost stvari, vidijo v Buicku najboljšo avtomobilsko investicijo.

Ce si želite avtomobila, ki naj vas popolnoma zadovolji in ki ga bodo vsi občudovali — odločite se za Buick 8.

BUICK 8

BALKANIJADA

V Atenah

Prošlo nedeljo je končalo tekmovalje za državno prvenstvo v lahki atletiki, obenem je pa bilo to tekmovalje tudi zadnja preizkušnja atletov za največje tekmovalje, ki nas še čaka. Že tretje leto prirejajo Grki v Atenah Balkanski olimpijadi, na kateri se srečajo sportniki balkanskih držav. Na tleh, kjer so v zgodovini človeštva najprej prirejali organizirane sportne tekme, se srečujejo balkanski narodi v sportnih tekmovaljih. Kakor drugod, tako je tudi na Balkanu sportne narode najprej združil sport. To je najvažnejši pomen balkanskih tekem. Škoda je samo, da naša reprezentanca radi pomanjkanja denarnih sredstev še nobeno leto ni nastopila tako, kakor bi prav za prav morala.

Kot vse kaže bo morda letos nekoliko boljše. Če že drugo ne, Zveza je imela priliko na par tekmovaljih izbrati in določiti najboljši atlete. Letos gotovo ne bo prišel nihče v reprezentančno moštvo, ki ni dokazal, da je v formi in sposoben nastopiti v tako težki konkurenci, kakor bo v Atenah. Državno prvenstvo je pokazalo, da ni več daleč čas, ko bo tudi med lahko atletiko velika izbira in bo lahko sestavili moštvo iz mladih moči, ki bodo stare atlete kaj kmalu prekosili.

Slovenska lahka atletika bo letos dobro zastopana. Zveza je določila štiri slovenske atlete, ki potujejo v Atene. Ni pa izključeno, da bo določen še kateri, kajti ni še določena končna sestava. Večina atletov je seveda iz Zagreba, kjer atletika ni trpela radi klubskih rivalitet, pač pa je bila rivaliteta usmerjena v korist lahke atletike. Le na ta način si lahko tolačimo, da nismo pri nas napredovali, medtem ko v Zagrebu padajo pri vsaki prireditvi stari rekordi. Naši atleti pa že par let sem niso mogli napraviti rezultatov, ki so jih postavili Perpar, Valtrić, Gregorka itd. Izgleda, da ni več daleč čas, ko bo tudi pri nas boljše.

V Atenah prične balkanski olimpijadi 4. in traja do 11. oktobra, tekmuje se pa samo 4., 7., 8. in 11. oktobra. Ti predsedki prireditvi precej škodujejo. Kakšen pomen pripisujejo Olimpijadi v Atenah drugi narodi dokazuje dejstvo, da pride turška reprezentanca pod vodstvom aktivnih ministrov. Jugoslovansko izbrano moštvo bodo tvorili: Jamnicki, Tučan, Martini, prof. Ambrozi, Gorič (Hašk), Buratović, dr. Narančić, Predanič, Madiarevič, Gaspar (Concordia), Messner, Nikhazy, Banščag (Pančev), Mikićević (BSK), Skok, Krevs (Primorje), Sporn (Ilirija), Kallav (Marathon); rezerva: Zorja (Primorje), Dremil, Manojlovič (Concordia), Helebrant (Hašk), in Stefanović (Jugoslavija). To moštvo je dobro sestavljeno, mislimo na to, da ne bi škodovalo ako bi prišel še kak slovenski atlet na pošto.

V Sofiji

Tudi Bolgari prirede balkanski olimpijado toda brez lahkoatletskih tekem, ker nočejo konkurirati Atenam. Nastopili bodo nogometaši, igralci tenisa, plavalci, kolesarji, naibže bodo tudi konjske dirke, skratka celoten olimpijski program, brez

lahko atletov, ki bodo skoro istočasno nastopali v Atenah. V Sofiji se pripravljajo, da lepo izvedejo prvo Balkanijado. Glavna točka bodo gotovo nogometne tekme. Ne ve se še katere nogometne reprezentance nastopijo, toda po predpripravih sočed bodo nastopile vse nogometne reprezentance balkanskih držav. Tudi JNZ polje svoje najmočnejše moštvo. Zvezni kapetan je določil naslednje moštvo: Spasič, dr. Ivković, Tošić, Arsenijević, Premrl, Marušić, Tirnanić, Marjanović, Sotirovič, Vujadinović, Zečević. Kakor vidimo potuje naše najboljši moštvo; prvotno je nameraval poslati Zvezni kapetan v Sofijo moštvo sestavljeno iz klubov, ki ne sodelujejo v tekmah za državno prvenstvo. To namero je pa opustil, kajti na tako važno prireditev kot bo v Sofiji mora naše najboljši moštvo. Uglad našega nogometa in prireditve sama ne sme biti na ta način omalovaževana, da bi nastopila druga garnitura. Upajmo, da bodo naši zastopniki v Atenah in Sofiji dostojno in uspešno zastopali jugoslovanski sport.

Primorje : Maribor

Slovensko ligaško prvenstvo tekmovalje v svoji celoti ni niti izdaleka tako izenačeno kot je bilo državno tekmovalje. Izjemo bo tvorilo tekmovalje med našima predstavnikoma Ilirijo in Primorjem ter med tema dvema v mariborskem prvakom ISSK Mariborom. Tekme med temi klubi bodo dosegle največjo privlačnost kot prvenstvene borbe za državno nogometno prvenstvo.

Nedeljska tekma med ASK Primorjem in Mariborom bo gotovo senca jesenskega tekmovalja. Ta borba, radi tehnične izenačenosti nasprotnikov, radi karakterja, ki jo ima tekma in radi znane borbenosti obeh klubov, ne bo zaostajala za največjimi tekmi v državnem prvenstvu, ki smo jih gledali v Ljubljani.

Tekma se odigra na igrišču Primorja ob vsakem vremenu ob pol 4. Predtekma ob 14 Jadran: Primorje II.

Sv. Jurij ob juž. žel.

Stav. katoliško prosvetno društvo ima na programu prelepo ljudsko igro »Dolce z biseric«. Igralci se jako pridno vadijo. Ker že skoraj vsak naštan človek pozna vsebino te predstave iz romana »Dolce z biseric«, vlada med vsemi šentjurčani veliko zanimanje za to predstavo.

Kolo potegnil... V našem trgu se od časa do časa pojavljajo sumljivi elementi, ki si za vedno izposajajo kolesa. Pred par dnevi je zopet neki gotovi potegun izmaknil še skoraj čisto novo kolo. Lastniku kolesa pa je ostal še samo ključek za ključavnico na kolesu. Pozabil je namreč zapreti kolo. Upamo pa, da bo v kratkem dobil lastnik kolo zopet nazaj, ker je naše orožništvo zelo na delu.

Izvoz v avgustu

Iz pravkar objavljenih podatkov je razvidno, da je v mesecu avgustu t. l. znašal naš izvoz 365 tisoč ton blaga v skupni vrednosti 584.4 milij. Din. V primeri z istim mesecem lani je izvožena količina padla za 56.600 ton, dočim se je vrednost izvoza povečala za 15.2 milij. Din. Tako visokega izvoza letos še nismo imeli in ga je pripisovati visokemu izvozu pšenice v tem mesecu. Izvoz pšenice je namreč znašal ta mesec 118.000 ton v skupni vrednosti 232.15 milij. Din.

Glavni predmeti našega izvoza v avgustu so bili naslednji (vse v milij. Din; v oklepajih podatki za julij):

Pšenica 232.2 (35.4), koroza 5.4 (12.3), sveže sadje 22.9 (2.4), konji 5.3 (4.3), goveda 18.4 (15.8), prašiči 34.2 (30.7), drobnica 11.3 (10.5), perutnina 10.7 (8.2), sveže meso 13.9 (14.2), jajca 23.6 (24.4), drva 5.5 (4.6), stavbni les 49.8 (59.0), hrast. žel. prago 5.6 (7.3), lesni izdelki 3.65 (3.8), cement 13.3 (14.3), sirov baker 35 (9.9), rude in zemlja 14.7 (15.8).

Skupno je v prvih osmih mesecih t. l. znašal naš izvoz 2.250.000 ton v vrednosti 3251.6 milij. Din. V istem času lani je znašal naš izvoz 3.244.000 ton za 4445.5 milij. Din. Izvoz je torej padel po teži za 30.65%, po vrednosti pa za 26.86%.

Pridelek koruze

Sedaj so zbrani tudi že podatki o naši letini koruze 1931. Letošnji pridelek cenijo provizorično na 82.2 milij. meterskih stotov. Lani je znašal pridelek 34.65 milij. met. stotov, leta 1929. 41.5 in l. 1928. 18.2 milij. met. stotov. Letošnji pridelek je torej manjši kot lani, vendar večji kakor popreje zadnjih treh let. Povprečni pridelek zadnjih deset let je znašal 28.84, od tega povprečni pridelek v prvih 5 letih (od 1921—1925) 27.8 in v povprečju 1926—1930 29.9 milij. met. stotov. Pregled po posameznih banovinah nam daje sledečo sliko (v milijonih stotov; v oklepajih podatki za 1930):

Dravska banovina 0.45 (0.5), donavska 16.9 (12.5), savska 4.9 (6.4), drinska 3.7 (5.8), moravska 3.5 (3.7), vrbaska 2.05 (2.5), vardska 1.1 (1.55), zetska 0.3 (0.8), primorska 0.24 (0.8). Iz tega pregleda je razvidno, da je bil edino v donavski banovini, ki je največji producent koruze, večji pridelek kot lani. V vseh drugih banovinah pa je bil manjši. Naravnost katastrofalno nizke pa je bil v zetski in primorski banovini, kjer je bil deloma celo manjši, kakor v izredno slabem letu 1928. Kajti celo tega leta je znašal pridelek v zetski banovini 0.4, v primorski pa je znašal samo 0.14 milij. met. stotov.

Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani sklicuje za 9. oktober ob 16. v posvetovalnici Sindikata lokalnih železnih Gradišče 7. Na dnevnem redu je poročilo o poslovanju banke v dobi od zadnjega obnega zbora, nadalje odobritev bilanc za leta 1927, 1928, 1929 in 1930. Na dnevnem redu so tudi volitve uprave in nadzorstva.

Vpisi v zadržni register. V zadržni register je bilo zopet vpisanih 5 pašniških in gozdnih zadrug in sicer: Rakek, Stari trg, Sv. Ana pri Trzinu, Sv. Vid pri Planini ter Udec (slednja ima naziv: Prva). Nadalje je bila v zadržni register vpisana: Splošna kmetijska agrarna zajednica v Sv. Marjeti na Dravskem polju r. z. z. o. z.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini dr. Zabeo Adolla, graščaka v Fali pri Mariboru. Roka: 18. in 23. november 1931.

Prašedione v Južni Srbiji. Prva hrvaška prašedionica v Zagrebu, ki ima že podružnico v Skoplju, je osnovala svojo ekspozituro v Velestu.

Borza

Dne 21. septembra 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu so se uvrstili tečaji Amsterdam, Bruslja in Trsta, dočim so padli tečaji Curih, Dunaja, New Yorka, Pariza in poznatno tudi Prage. London slej ko prej ne notira na naših borzah. Curih je javil zanj tečaj 20 v primeri z 21.25 včeraj. Danes na curiški borzi ne notira cela vrsta deviz: Berlin, Oslo, Kopenhagen, Atene, Carigrad, Bukarešta in Helsinkfors. Učvrstili so se tečaji Bruslja, Milana, Madrida in Varšave, dočim so ostale devize nazadovale. Dinar je neznatno nazadovao. Promet je bil srednji in je na ljubljanski borzi vse zaključeno blago dala Narodna banka.

Ljubljana. Amsterdam 2274.75—2281.59, Bruselj 784.47—786.83, Curih 1100.25—1103.55, Dunaj 792.16—794.56, New York 5630.49—5647.49, Pariz 221.97—222.63, Praga 167.23—167.73, Trst 288.79—289.69.

Zagreb. Amsterdam 2274.75—2281.59, Dunaj 792.16—794.56, Bruselj 784.47—786.83, Milan 288.79—289.69, New York 5630.49—5647.49, Pariz 221.97—222.63, Praga 167.23—167.73, Curih 1100.25—1103.55. Skupni promet brez kompenzacij 2.85 milij. Din.

Curih. Belgia 9.93, Pariz 20.15, London 20, New York 512.50, Bruselj 71.40, Milan 26, Madrid 46, Amsterdam 207.25, Berlin ne notira, Dunaj 72, Stockholm 136 Oslo in Kopenhagen ne notira. Srbija 3.70, Praga 15.17, Varšava 57.40, Budimpešta 90.25.

Belgrad. Amsterdam 2274.75—2281.59, Bruselj 784.47—786.83, Curih 1100.25—1103.55, Dunaj 792.16

